

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România 40 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

O lămurire relativ la art. 66 L. J. Pace, de d-l Ștefan Scriban;

JURISPRUDENȚA:

Curtea de Casație, s. I: *Creditul Func. Urban Buc. cu Primăria com. Bârlad*;
Idem, s. II: *Procurorul-general al Curții de apel în cauza lui Christea Alexandru*;
Curtea de apel București, s. I; *Moștenitorii Luca P. Niculescu cu Ministerul de Finanțe*;
Tribunalul Județului Argeș: *Dumitru Ilie Rozescu cu N. și Stan Bădărlan*;

O lămurire relativ la art. 66 L. J. Pace

După art. 1245 C. civ., prețuirea obiectelor mișcătoare aduse ca dotă echivalează cu vânzarea lor, ceea ce înseamnă că bărbatul devine proprietar, că el datorește prețul lor, că, prin urmare, pot fi sechestrate de creditorii lui. Această prețuire însă nu echivalează cu o vânzare, când e vorba de imobile (Art. 1146 C. civ.).

Cum vedem, se face distincțiune, e deosebire în ce privește efectul estimațiunii mobilelor de al imobilelor.

La Romani, indiferent dacă dota era compusă din mobile sau imobile, din moment ce obiectele erau prețuite, bărbatul devenea proprietarul lor, iar prețul datorit rămânea dotal¹⁾.

La aceste principii art. 66 L. J. Pace și art. 718 Pr. civ. fac o derogare atunci când declară că prețuirea mobilelor nu face vânzare. Prin urmare la foile dotale autentificate de jud. ocol. nici odată prețuirea nu face vânzare, afară de o stipulațiune expresă contrară.

Pentru judecătorii de ocoale fie că dota e mobilă sau imobiliară, părțile sunt ținute să le prețuiască (Art. 66 L. J. P., 718 Pr. civ.). Care să

fie motivul acestei dispozițiuni? D-l Alexandresco²⁾ zice că această estimațiune fiind obligatorie, ea nu are alt scop decât să determine competența judecătorului de ocol, care, altminterlea, n'ar avea cum să știe dacă e competent sau nu. Prin urmare prețuirea e făcută în vederea fixării competenței.

Să observăm că art. 66 L. J. P. și 718 Pr. civilă vorbesc numai de foile dotale, așa că competența judecătorului de ocol fiind excepțională, ea trebuie interpretată strict, de unde decurge consecința că celelalte convenții matrimoniale nu vor putea fi autentificate de un judecător de ocol³⁾, deși nu vedem nici un motiv care să fi determinat pe legiuitor să dea în competența judecătorului de ocol numai autentificarea foilor dotale. Probabil că de oarece, în generalitatea cazurilor, părțile obișnuiesc să facă numai foi dotale, s'a crezut inutil de a se mai vorbi despre celelalte convențiuni matrimoniale, cari, prin urmare, rămân de competența tribunalelor.

Am văzut că d-l Alexandresco dă, ca justificare a excepțiunii ce o creează art. 66 L. J. P. și 718 Pr. civ., în ce privește estimațiunea, faptul că ea e făcută în vederea competenței. Ne aflăm, prin urmare, ca în cazul unei acțiuni, unde, după art. 57 Pr. civ. și 64 L. J. P. competența se determină după valoarea arătată în cerere. Art. 57 Pr. civ. mai adaugă că această dispozițiune nu schimbă rânduelile legii judecătorilor de pace în privința competenței. Cum însă și la judecătorii de ocoale e aceeași rânduială (art. 64), nu mai era nevoie de aliniatul adăugat de Senat.

D-l Corneliu Botez⁴⁾, comentând art. 66 L. J. P. zice că s'ar părea că art. 1245 C. civ. e modificat în ceea ce privește foile dotale *întărite de judecătorii de ocoale*. Noi credem că e siguranța

²⁾ V. VIII, p. 69, n. 4, p. 204; *Curierul Judiciar* No. 4 din 902.

³⁾ Alexandresco, VIII, p. 69, VII, p. 138.

⁴⁾ Codicele de procedură, I, ed. II-a, p. 355.

¹⁾ Alexandresco VIII, p. 196, t. și n. 2, 3, 4; p. 197, t. și n. 1, 2, 3.

complectă, căci art. 66 L. J. P. spune că prețuirea *nu* operează vânzarea mobilelor, pe când art. 1245 C. civ. declară lămurit că, în acest caz, bărbatul devine proprietar al obiectelor mobile prețuite și că rămâne debitor cu prețul lor.

Că scopul art. 66 L. J. P. n'a fost să răstoarne regula din art. 1245 C. civ., ne e indiferent. Ceeace constatăm însă, e că ne aflăm în fața unei derogări și am fi dorit să cunoaștem părerea distinsului nostru prieten relativ la această chestiune.

Și acum să venim la un punct nediscutat până acum.

Ce se va întâmpla când foaia dotală de competența judecătorului de ocol, adică până la 3000 lei, va fi autenticată de tribunal? În acest caz, prețuirea mai echivalează cu o vânzare? Să nu uităm că, la tribunale, părțile *nu sunt obligate*, ca la judecătoriile de ocoale, să prețuiască dota. Așa fiind, ce rost poate avea estimățiunea atunci când nu ești obligat s'o faci, când motivul dat de d-l Alexandresco ni se pare fără replică? Cu siguranță că în acest caz prețuirea va face vânzare, fără să se poată spune că e o chestie de fapt, de apreciere pentru judecător dacă părțile au înțeles ca prețuirea să facă vânzare sau că au crezut că tribunalul, făcând oficiul judecătorului de ocol, s'au conformat pur și simplu obligațiunii din art. 66 L. J. P. În acest caz, încetând motivul excepțiunii, intrăm în regula generală.

Dispozițiunea art. 66 L. J. P. nu e tocmai favorabilă femeii, căci riscurile, când dota e prețuită, rămân în sarcina soțului. Apoi trusoul care se uzează de femei, trebuie plătit de bărbat. Iată prin urmare că, din acest punct de vedere, e mai bine să se spună că prețuirea face vânzare.

Revenind la ultimul punct, dacă o foaie dotală de competența judecătorului de ocol a fost făcută prin tribunal, când părțile au prețuit mobilele, ele trec în proprietatea bărbatului, așa că creditorii lui le pot urmări.

Relativ la art. 66 L. J. P. iată ce ne spune d-l Corneliu Botez ⁵⁾: «Art. 66 decide că prețuirea lucrurilor mișcătoare *operează vânzare*, afară de cazul când se stipulează contrariul». De sigur aci e o eroare de tipar, căci textul prevede categoric că prețuirea *nu operează vânzare*.

Apoi d-l Botez continuă: «Despre *nemișcătoare* nu decide nimic. S'ar părea că această regulă nu le-ar fi aplicabilă. Însă art. 67 regulând efectele prețuirii mișcătoarelor în sens contrariu art. 1246 C. civ., era fără înțeles de a regula și situațiunea imobilelor prețuite. Era chiar inutil. Situațiunea lor e regulată de art. 1246 C. civ., după care, de asemenea, această prețuire nu strămută

proprietatea la bărbat, în lipsă de o declarațiune expresă» ⁶⁾.

Aprobăm în totul părerea d-lui Botez când susține că deși legea judecătoriilor de ocoale nu spune ce se face cu *imobilele* prețuite, totuși o atare prețuire nu operează vânzare.

Socot însă că așa cum este redactat art. 66 poate da loc la nedumeriri, căci din momentul ce zice că dacă foaia dotală conține mobile sau *imobile* părțile sunt ținute să le prețuiască, și adaugă că această prețuire obligatorie nu face vânzarea mobilelor, s'ar putea crede că e o antiteză între prețuirea mobilelor și a imobilelor, că textul ar fi înțeles să consacre teoria romană, după care prețuirea *imobilelor* opera vânzarea.

O asemenea interpretare o cred eronată, căci art. 66 nespunând ce se întâmplă cu imobilele prețuite, recurgem la regula generală din art. 1246 C. civ. care zice că o asemenea prețuire nu operează vânzare.

Art. 66 trebuia însă să lămurească ce are să se întâmple cu prețuirea obligatorie a imobilelor, căci din o obligațiune nu voia să creeze o surprindere pentru părți, nu voia să declare că prețuirea implică o vânzare.

Ar fi fost bine dacă și codul civil ar fi spus că atât în caz de dotă mobilă sau imobilă prețuirea nu operează vânzare, de oarece deseori se întâmplă surprinderi, se văd mulți mirați când se găsesc obligați să restituie valoarea unui trusou purtat, deteriorat or pierdut de soție.

Era deci bine dacă textul lămurea că numai atunci o prețuire face vânzare, când părțile stipulează expres aceasta, indiferent dacă dota e mobilă sau imobilă.

Ștefan Scriban

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 6 Noembrie 1907

Președenția D-lui CH. PHEREKYDE Prim-Președinte

Creditul Funciar Urban București cu Primăria com. Bârlad

Legea asupra drepturilor proprietarilor. — Termenul de trei zile pentru apel în contra sentinței tribunalului sau cărței de judecată. — Socotirea acestui termen pe zile libere. — (Art. 12 din legea proprietarilor).

Hotărârea președintelui tribunalului sau a judeului de ocol pronunțate conform legii asupra drepturilor proprietarilor, poate fi atacată cu apel în termen de trei zile dela pronunțare, și acest termen are a se socoti pe zile libere conform principiului pus în art. 729 proc. civilă întrucât legea proprietarilor prin art. 12 nu derogă la acest principiu.

⁵⁾ Ibidem, p. 315.

⁶⁾ Și aici e o eroare de tipar, căci în loc de 67 și 1246, trebuie pus 66 și 1245.

Deciziunea 365. — Casată, după recursul făcut de Creditul Funciar Urban București, decizia Curței de apel Galați, s. II No. 125/905, dată în proces cu Primăria Comunei Bârlad.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat I. Pănaiteșcu în desvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat G. I. Vasiliu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 25 din legea proprietarilor, combinat cu art. 12 din aceeași lege și cu art. 729 proc. civ. Onor. Curte de apel din Galați S. II respingând apelul făcut de Societate în contra sentinței Tribunalului Tutova, ca fiind tardiv, intrucât nu a fost făcut în termen de trei zile simple (ne libere) violează citatele texte care prevede că termenul de apel este de trei zile dela pronunțare (art. 12 legea proprietarilor) care zile conform art. 729 din codul de procedură civilă, aplicabil la toate termenile însemnate cu zile se socotesc pe zile libere. Apelul Societății fiind făcut în a cincea zi dela pronunțare, și deci în trei zile libere. Onor Curte de apel din Galați respingându-l ca tardiv, a violat citatele texte de lege»

Având în vedere decizia supusă recursului, prin care Curtea de apel a respins ca tardiv apelul făcut de Societatea Creditului Funciar Urban în ziua de 13 Iunie 1905 în contra sentinței prezidentului trib. pronunțată în ziua de 9 Iunie 1905 în virtutea legii proprietarilor, pe motiv că termenul de apel de trei zile nu se socotește pe zile libere;

Considerând că după art. 12 din legea proprietarilor hotărârea prezidentului trib. sau a judeului de ocol va putea fi atacată în apel în termen de trei zile dela pronunțare, fără să prevadă dacă acest termen se socotește sau nu pe zile libere;

Considerând că conform principiului înscris în art. 729 proc. civ. termenele se socotesc pe zile libere;

Considerând că la acest principiu nu se poate deroga decât printr'un text expres de lege;

Că art. 12 din legea proprietarilor nu derogă la acest principiu, de oarece nu prevede în mod formal că termenul de trei zile nu se socotește pe zile libere;

Că, din faptul că în art. 5 și 7 din legea proprietarilor s'a prevăzut expres că zilele sunt libere, nu se poate susține că, în cazul art. 12 din aceeași lege, legiuitorul ar fi vrut să prescrie un termen pe zile nelibere, căci dacă și în art. 12 nu se spune că zilele sunt libere aceasta nu se poate considera decât ca o referire la dreptul comun;

Că astfel fiind Curtea a violat art. 12 și a comis un exces de putere când a respins ca tardiv apelul recurentului;

Pentru aceste motive, Curtea, casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 21 Noembrie 1907

Președinția D-lui N. MANDREA Președinte

Procurorul Curței de apel din București în cauza lui Cristea Alexandru

Crime și delict comise de funcționari publici în exercițiul funcțiunii lor. — Instrucția lor. — Competința Primului Președinte al Curței de apel de a instrui. — Delegație dată de acesta unui judecător de instrucție. — Dacă acesta poate să dea ordonanță definitivă.

Camera de punere sub acuzare — Opoziție făcută de Procurorul general al Curții de apel în contra ordonanței judeului instructor. — Decizia camerei în conformitate cu rechizițiile Procurorului general. — Recursul Procurorului general respins ca fără interes. — (Art. 135 și 494 Pr. pen.).

În cazul art. 135 din codul de procedură crimi-

nală, adică când faptul este de natură a fi pedepsit cu pedepse criminale, judecătorul de instrucție nu regulează competența și deci nu el investește instanța căreia urmează a fi trimisă afacerea pentru a fi judecată.

În asemenea caz, căderea lui se mărginește a trimite Camerei de punere sub acuzare, prin mijlocirea procurorului general al Curții de apel, actele de instrucție ce a încheiat, pentru ca acea cameră să trimită sau nu pe inculpat înaintea Curții cu jurați.

Prin urmare, atunci când Primul Președinte al Curții de apel, fiind chemat pe temeiul art. 494 C. pr. crim. să îndeplinească însărcinările judeului de instrucție, a delegat aceste însărcinări unui judecător de instrucție și acesta, terminând instrucția, dă ordonanță definitivă prin care trimite la Camera de punere sub acuzare dosarul cu toate actele spre a se pronunța asupra punerii sub acuzare a prevenitului, și când Procurorul general al Curții de apel face opoziție la Camera de punere sub acuzare și cere să se declare nulă ordonanța judeului de instrucție, ca dată fără competență, iar în fond cere camerei să decidă că este locul de a fi pus prevenitul sub acuzare, recursul făcut de Procurorul general în contra deciziei camerei prin care pe deoparte respinge opoziția în privința incompetenței iar pe de altă parte trimite pe acuzați în judecata Curții cu jurați, acest recurs e fără interes, de oarece Procurorul general a executat ordonanța judeului instructor prin ceea ce a trimis actele de instrucție camerei, iar aceasta, admitându-i rechizițiile, a ordonat trimiterea prevenitului în judecata Curții cu juri.

Decizia 2337/907. — Respins, recursul făcut de d-l Procuror General de pe lângă Curtea de apel din București, contra deciziei Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de apel București cu No. 404/907.

Curtea,

Ascultând pe d-l procuror St. Stătescu în concluziuni;

Deliberând

Asupra motivului de casare invocat:

«Camera de punere sub acuzare pronunță o deciziune vicioasă, cu violarea principiilor prescrise de art. 317 și 494 Proc. penală, atunci când își întemeiază deciziunea sa pe o ordonanță definitivă a judeului instructor, care este nulă și deci inexistentă ca dată fără competență, intru cât Președintele Curței nu putea să-i delege o asemenea atribuțiune. Într'adevăr, judecătorul de instrucție, când lucrează în cazuri normale, în virtutea dreptului său propriu are două atribuțiuni bine distincte: în primul rând ca ofițer de poliție judiciară el constituie o instanță de instrucție și, în această calitate, procede la informațiuni, adunând probele pentru complectarea manifestare a adevărului; iar în al doilea rând formează o instanță de jurisdicțiune care îi dă dreptul, — după ce a declarat terminate investigațiunile și a supus procedura Procurorului spre ași face rechizițiunile sale, — să statueze el însuși asupra afacerii conform art. 129, 130, 131 și 135 Proc. penală. Când însă judecătorul de instrucție și procurorul Tribunalului lucrează în mod excepțional, în virtutea art. 494 Proc. penală ca delegați, cel d'întâiu al Președintelui Curței de apel, iar cel de al doilea al Procurorului general, atunci dânsii nu mai au căderea, în materie de crimă, cum e în speță ca să transmită piesele Camerei de punere sub acuzare, ca în cazurile ordinare, ci trebuie să înainteze actele magistraților delegați, singuri în drept a examina procedura și a sesiza Camera; într'adevăr, legiuitorul, pentru prestigiul și o mai mare garanție a funcționari-

lor prevăzuți în art. 493 Pr. penală, a prescripș prin art. 494 că atunci când ei vor fi preveniți ca făptuitori, în exercițiul funcțiunei lor, de o crimă. Însărcinările, cari în cazurile ordinare cad asupra judecătorului de instrucțiune și asupra Ministerului public de pe lângă Tribunal, vor fi îndeplinite de Președintele Curței de apel și de Ministerul public de pe lângă această Curte, de fiecare din aceștia în ceea ce îl privește. — cu alte cuvinte s'a creat o instanță specială pentru categoria funcționarilor numiți în art. 493 cu atribuțiuni de de instrucțiune și de jurisdicțiune ca și ale judecătorului de instrucțiune de pe lângă Tribunal. Că deși din art. 494 rezultă că însărcinările Președintelui și Procurorului general pot fi delegate oricărui alt ofițer de poliție judiciară, prin aceasta însă trebuie să se înțeleagă că nu se poate delega de cât dreptul de instrucțiune iar nici de cum și dreptul de jurisdicțiune, și acest principiu este atât de adevărat, în cât legiuitorul l-a consacrat prin dispozițiunile formale ale art. 317 Pr. penală. care zice că: «în toate cazurile când Ministerul public și Președinții Curților de apel sunt autorizați a exercita funcțiuni de ofițeri de poliție judiciară și de judecători de instrucțiune, ei vor putea delega aceste funcțiuni *afară de puterea de a da mandate de aducere, de depunere și de arestare*», de unde rezultă că, cu ocaziunea unor asemenea delegări îndată ce începe un act cu caracter de jurisdicțiune, cum e mandatul de arestare, puterea magistratilor delegați încetează și cu atât mai mult încetează când este vorba de actele cele mai mari de jurisdicțiune ca rechizitorul și ordonanța definitivă. Dacă aceasta nu ar fi adevărata interpretare a legii atunci garanția ce legiuitorul a voit să dea funcționarilor prevăzuți în art. 493 ar deveni iluzorie (vezi Sirey Lois et arrêts 1859 partea 2-a. pag. 666, Camera de acuzațiune a Curței din Alger; Casația Română 391 din 27 Octombrie 1869; Dreptul din 1900. No. 45, pag. 363, studiu de d-l Ștefan Stătescu; F. Hélie instr. crim. tom. 4, pag. 626. No. 1961) Din dispozițiunile art. 97 din noua leg. a libertății individuale vizate de d-l Prim-Președinte al Curței în delegațiunea sa nu rezultă nici un argument contrariu considerațiunilor de mai sus căci prin acest text nu se legitimează facultatea de a delega, care e deja legiferată prin art. 494 și nici întinderea unei asemenea delegațiuni, care este limitată prin art. 317 ci pur și simplu vizându-se cazul din aceste texte se reglementează modul confirmării mandatelor de arestare, zicându-se că «mandatul de arestare emis de Primul-Președinte al Curței de apel în cazurile prevăzute de art. 494 Proc. penală, este supus la confirmarea Curței în complexul de cinci, în același termen și cu aceleași forme prevăzute la primul alineat al art. 97»; iar când în alineatul 4 al acestui text se zice că «tot asemenea se va urma și în caz când Primul-Președinte va delega pe un judecător de instrucțiune spre a instrui în locul și numele său», prin aceasta trebuie să se înțeleagă pe de o parte, că mandatul emis de Primul-Președinte în cursul acestei delegațiuni va fi confirmat tot de Curte — spre a nu se înțelege că din cauza delegațiunei trebuie confirmat de Tribunal. — iar pe de alta să se înțeleagă mai cu seamă că nu magistratul delegat va da mandatul, ci tot Primul-Președinte al Curței: de altminterlea, din cuvintele «spre a instrui în locul și în numele său» din art. 97 alin. 4 se vede că e vorba și aci de o delegațiune de *instrucțiune* iar nici de cum de *jurisdicțiune*. Să nu se vadă dar, în art. 97 o abrogare a regulilor stabilite în art. 317 și 494 căci ea nu rezultă nici din litera și nici din spiritul acestui articol și dacă legiuitorul vroia să o facă, o făcea în mod expres. Prin urmare din considerațiunile de mai sus rezultând că ordonanța No. 134 a judeului instructor și rechizitorul No. 8036/907 al Procurorului de pe lângă Trib. Teleorman sunt lovite de o nulitate absolută, este nulă și deciziunea Camerei de punere sub acuzare No. 4/4907, ca fiind dată cu călcarea flagrantă a unor forme esențiale de procedură și eminamente de ordine publică.

Având în vedere că din decisia adusă în recurs se constată că Primul Președinte al Curței de apel din București, fiind chemat pe temeiul art. 494 din codul de procedură criminală, să îndeplinească însărcinările judecătorului de instrucțiune, în afacerea în care Jean-

darmul rural Christea Alexandru și alții erau preveniți pentru cazne și lovituri cari au pricinuit moartea, a delegat însărcinările sale judecătorului de instrucțiune al Tribunalului Teleorman, autorizându-l prin delegație a da chiar mandat de arestare, și a da și ordonanța definitivă și a sesiza instanța competentă;

Că terminând instrucțiunea, și conformându se delegației, judecătorul de instrucțiune dă ordonanța definitivă, prin care trimite la Camera de punere sub acuzățiune, prin mijlocirea procurorului general al Curței de apel, dosarul cu toate actele de instrucțiune, pentru ca să se pronunțe asupra punerei sub acuzățiune a preveniților;

Că în contra acestei ordonanțe a judecătorului de instrucțiune, Procurorul general al Curței de apel face opoziție la Camera de punere sub acuzățiune și cere ca să declare nule ca date fără competență, ordonanța judecătorului de instrucțiune și rechizitorul procurorului tribunalului date în cauză, pe motiv că Primul Președinte al Curței de apel nu era autorizat de lege ca să delege judecătorului de instrucțiune și însărcinarea d'a da ordonanța definitivă; iar în fond, Procurorul general a cerut Camerei de punere sub acuzățiune ca să decidă că este locul d'a fi puși sub acuzățiune prevenitul Christea Alexandru că a săvârșit faptul prevăzut de art. 150, 238 și 241 C. penal. și ceilalți preveniți pe acela prevăzut de aceleași articole combinate cu art. 50 al. 2 și 49 C. penal;

Că asupra acestei opoziții, Camera de punere sub acuzare dă decizia atacată cu recurs, prin care o respinge ca nefondată iar asupra fondului cauzei, declară că este locul de a fi puși sub acuzățiune preveniții, și-i trimite înaintea Curței cu jurați din județul Teleorman spre fi judecați conform legii;

Considerând că în cazul art. 135 din codul de procedură criminală, adică când faptul e de natură a fi pedepsit cu pedepse criminale, ca în speță judecătorul de instrucțiune nu regulează competența, și deci nu el sesizează instanța cărei urmează a fi trimisă afacerea pentru a fi judecată; căderea lui se mărginește, în asemenea caz a trimite Camerei de punere sub acuzățiune, prin mijlocirea Procurorului general al Curței de apel, actele de instrucțiune ce a încheiat pentru ca acea cameră să trimită sau nu pe inculpat înaintea Curței cu jurați;

Considerând că Procurorul general al Curței de apel, prin opoziția ce a făcut în contra ordonanței în discuțiune a judecătorului de instrucțiune, nu s'a mărginit numai a cere nulitatea acelei ordonanțe pentru neкомпetență, ci a pus concluziuni în fond pentru ca pe temeiul actelor de instrucțiune trimise prin mijlocirea sa camerei de punere sub acuzățiune în executarea ordonanței judecătorului de instrucțiune, acea Cameră să decidă punerea sub acuzățiune a preveniților; că așa fiind, în starea în care se găsește afacerea, acest recurs este fără interes de oarece Procurorul general al Curței de apel a executat ordonanța judecătorului de instrucțiune prin acea că a trimis actele de instrucțiune Camerei de punere sub acuzățiune și Camera, admitându-i rechizițiunile, a pus sub acuzățiune pe preveniți și a ordonat trimiterea lor în judecata Curței cu jurați;

Că astfel cum se prezintă, acest recurs ar putea fi un recurs făcut în interes de interpretare a legii, și facerea unui asemenea recurs nu intră în competența Procurorului general al Curței pe apel;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. I

Audiența dela 22 Februarie 1908

Președinția D-lui V. PRETORIAN, Președinte

Moștenitorii Luca P. Niculescu cu Ministerul de Finanțe

Deciziunea civilă N. 62

Timbru. — Taxa succesorală. — Restituiri de taxe ilegale percepute. — Modul de judecată a unei asemenea

cereri. — Achiesare. — Plata unei taxe succesoriale făcută în urma somațiunii fiscalului. — Dacă aceasta constituie o achiesare

Fond de comerț. — Dacă legea timbrului din 1900 prevedea vre-o taxă de succesiune pentru fondul de comerț.

(Art. 59 și 61 din legea timbrului din 1900, și art. 50 din legea timbrului din 1906).

1. În sistemul legii timbrului din 1906, când e vorba nu de evaluarea unei succesiuni, ci de restituirea unei taxe ilegal percepută, se aplică art. 59 și 61 din această lege care prevede că partea lezată să se adreseze la Tribunal care judecă în prima instanță, și cu drept de apel în termen de o lună.

2. Nu poate fi vorba de autoritate de lucru judecat când nu există același obiect în ambele judecăți.

3. Nu poate constitui o achiesare din partea moștenitorilor faptul că ei au plătit Statului o sumă drept taxă succesorală, atunci când este constatat că acea taxă a plătit-o în urma somațiunilor ce li se făcuse de fisc pentru plata taxei ce pretindea.

4. Legea timbrului din 1900 impunea la taxa succesorală, numai elementul corporal al comerțului ca: marfa, instalația etc., iar nu și fondul de comerț, adică elementul incorporeal, ca clientela (vadul), marca de fabrică etc., această impunere asupra fondului de comerț fiind prevăzută pentru prima oară în legea din 1 Aprilie 1906.

S'a ascultat din partea Ministerului de Finanțe d-l avocat Otulescu, iar din partea intimatului d-l avocat G. Teclu;

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de Ministerul de Finanțe contra sentinței Trib. Ilfov secția I cu No 223¹⁾ din 21 Martie 1907 prin care se admite acțiunea intentată de d-lor Aneta Luca Niculescu ca tutoare legală a minorului Petre Luca Niculescu, Zoe G. Becheanu cu autorizația soțului său și Ion Luca Niculescu în calitate de moștenitori ai def. Luca Niculescu și prin care Ministerul de Finanțe a fost condamnat să le restituie suma de 20.000 lei ce fără drept le-a perceput ca taxă de înregistrare la averea de moștenire rămasă dela defunctul lor părinte Luca Niculescu;

Având în vedere susținerile orale ale părților, actele prezentate în instanță, precum și concluziunile scrise, din cari rezultă în fapt că în anul 1903 murind marele comerciant din București Luca P. Niculescu, a lăsat o avere considerabilă, de mai multe milioane în mobile și imobile; că moșt. săi făcând declarația prevăzută de art. 68 din legea timbrului din 1900 sub imperiul căreia se găsea, fiscal a evaluat moștenirea și a perceput taxa ce i se cuvenea în sumă de 144.840 lei conform sus menționatei legi. În urmă, intimata observând că în evaluarea moștenirii, fiscal a considerat ca avere imposabilă și fondul de comerț (vadul) impunându-l cu suma 1.000.000 lei, la care a perceput 2%, adică 20.000 lei și văzând că sub legea timbrului din 1900 acest fond nu era impus la nici o taxă a intentat Ministerului de Finanțe la 26 August 1906 o acțiune directă prin Trib. de Ilfov, cerând restituirea sumei de 20.000 lei ca ilegal percepută, ceiace Tribunalul a și admis prin sentința apelată;

Având în vedere că Ministerul de Finanțe, în susținerea apelului său, a opus cererei de restituirea taxei de 20.000 lei făcută de moșt. def. Luca P. Niculescu, trei fine de neprimire peremptorii de fond;

Considerând că primul fine de neprimire este relativ la incompetența Curței, de a judeca acest proces, de oarece titlul în baza căruia Ministerul de Finanțe a perceput acea taxă este procesul-verbal de evaluarea moștenirii; că acest proces-verbal nu se poate contesta decât conform art. 64 din legea timbrului din 1900, adică înaintea Tribunalului care judecă în prima și ultima instanță și prin urmare fără drept de apel;

Considerând, că în sistemul acestei legi moștenitorii unei succesiuni sunt datorți conform art. 68, să declare averea rămasă și valoarea ei, în termen de 6 luni dela încetarea din viață a defunctului și dacă agenții fiscalului nu sunt mulțumiți de evaluarea făcută de părți, au dreptul în baza art. 64 să conteste această evaluare la Tribunal care judecă în primă și ultimă instanță;

Că, dacă este vorba nu însă de evaluarea unei succesiuni, ci de restituirea unei taxe ilegal percepute cum este cazul în speță, atunci se aplică art. 59 și 61 din această lege care prevede ca partea lezată să se adreseze tot la Tribunal. care judecă în primă instanță și cu dreptul de apel în termenul de o lună;

Că, astfel fiind, primul fine de neprimire nu este fondat;

Considerând că relativ la al doilea fine de neprimire apelantul susține că există autoritate de lucru judecat între acest proces și cel care s'a judecat la Trib. Ilfov s. III sentința No. 386/905, de oarece și atunci ca și acum se invoacă aceeași cauză, viciul procesului-verbal de impunere;

Considerând însă că ceiace s'a judecat la Trib. Ilfov s. III prin sentința sus arătată a avut de obiect modul în care trebuiau deduse sarcinile ipotecare, în ce privește calculul ce urma a se face pentru plata taxelor de moștenire. fără să fi articulat vreun cuvânt, despre obiectul procesului de față, adică restituirea unei taxe ilegal percepute. Or, nefiind același obiect nu poate fi autoritate de lucru judecat;

Considerând că în ce privește al treilea fine de neprimire, apelantul pretinde că moștenitorii nu mai pot intenta această acțiune de oarece au achiesat atât în mod tacit, prin plata voluntară a sumelor din deciziunea Ministerială cât și în mod expres prin petițiunile ce au dat Ministerului și prin care se arăta punctele de care se plângeau, fără ca în aceste puncte să fi vorbit și de fondul de comerț;

Considerând că aceste împrejurări nu pot constitui nici o achiesare tacită, nici expresă, de oarece plata taxelor ca și petițiunile date de moștenitori sunt posterioare somațiunii de plată cu No. 229 din 9 Iunie 1904, după cum rezultă din actele aflate la dosar; Or înădă ce un moștenitor este somat ca să achite fiscalului taxele succesiunii, dânsul conform art. 59 din numita lege a timbrului nu poate suspenda plata ci trebuie să o efectueze îndată rămânând ca fiscal să restituie ceiace a perceput mai mult sau fără drept;

Că în acest caz, moștenitorii nu au plătit de bună voie taxa de 20.000 lei pentru fondul de comerț, fiindcă dacă nu plăteau în urma somațiunii ce li se făcuse, se espuneau a fi urmăriți conform legii de urmărire;

Că, în ce privește acele petițiuni, moștenitorii nu au renunțat în mod expres la taxa fondului de comerț întrucât în nici una nu se spune aceasta, astfel că renunțările nu se presumă;

Că, și acest fine de neprimire cată a fi respins ca nefondat;

Considerând, că în fond ceiace urmează să decidă Curtea este cestiunea de a se ști dacă prin legea timbrului din 1900 se impunea la taxă și fondul de comerț (vadul, clientela);

Considerând că prin fond de comerț se înțelege totalitatea lucrurilor, universitas rerum, mobile sau imobile, cari țin de exercițiul unui comerț cum este marfa, clientela (vadul), instalația materială, emblema, marca de comerț sau fabrică, contractul de închiriere,

¹⁾ A se vedea publicată în Curierul Judiciar No. 44 din 907.

etc., distincte unele de altele dar reunite prin intențiunea părților a fi posedat împreună;

Că prin legea din 1900 era impus numai elementul corporal al acestui comerț, ca marfa, instalația etc., iar elementul incorporeal ca clientela (vadul) marca de fabrică etc., nu se găsește impus prin nici un text de lege;

Că tocmai prin legea timbrului din 1 Aprilie 1906 s'a impus și partea materială a fondului de comerț precum și dreptul de farmacie, adăugându-se mai multe aliniate la vechiul art. 48, devenit în noua lege art. 50;

Că cel mai temeinic argument constă în circulara Ministerului de Finanțe publicată în «Monitorul Oficial» din 19 Martie 1906, pag. 10134, către Administratorii financiari prin care le explică modificările aduse prin noua lege și în care se zice: «Noua lege introduce în acest articol (50) și taxarea fondului de comerț și a dreptului de farmacie»;

Considerând că din aceasta reese în mod peremptoriu că legea din 1900 nu supunea la taxă și fondul de comerț (vadul, clientela) care nu se vede trecut în nici un articol de lege;

Că, cuvântul generic de succesiune ab intestat din art. 46 al legii din 1900 nu poate cuprinde și fondul comercial, elementul incorporeal, fiindcă la noi, spre deosebire ca în Franța unde textele legilor respective, nu se aseamănă, până la legea din 1 Aprilie 1900, nici odată nu s'a pus la taxă și fondul de comerț; dovadă sunt evaluările făcute de Administrația financiară Ilfov asupra succesiunii lui Luca P. Niculescu prin procesul-verbal din 28 Februarie 1904 și al inspectorului Culcer din 21 Februarie 1904 caria au fost delegați de Minister, ca să evalueze acea succesiune în care nu se vede cătuși de puțin trecut și fondul de comerț, ci numai mărfurile, adică elementul corporal, evaluat la suma de peste 2 milioane lei;

Considerând că astfel fiind și întrucât moșt. def. Luca P. Niculescu au fost impuși la taxa de 20000 lei pentru fondul de comerț, taxă neprevăzută de legea timbrului din 1900, sub imperiul căreia s'a deschis succesiunea, urmează ca fiscul să restituie această taxă percepută în mod ilegal;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul făcut de Ministerul de Finanțe, etc.

(ss) V. Pretorian; Oscar N. Nicolescu; M. Gr. Ciorărdia; V. Antinescu

Grefier (s) N. Brătianu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ARGEȘ

Audiența din 9 Octombrie 1907

Președenția D-lui EUGENIU BĂNESCU, Jude-Instructor

Dumitru I. Rozescu cu N. și Stan Bătarlan

Sentința civilă No. 977

Prescripțiune.—Prescripțiune începută înainte de 19 Ianuarie 1865, data publicării Codului civil —Regularea lor după legile vechi.

Codul Caragea.—Condițiuni cerute sub acest cod, pentru prescripțiuni de 10 sau 20 ani.

Vânzare.—Efectuarea ei sub Codul Caragea.—Dovedirea ei după acea legiuire.—Trecerea în actul de vânzare a cuvântului «zestre». Dacă aceasta era suficient a decide că averea vândută era zestre.

Prescripție.—Începerea ei sub Codul Caragea.—Suspendarea ei sub Codul civil, neterminată sub Codul Caragea.—Reglementarea ei după Codul civil. (Partea VI, c. I Prigoniri, § 7, al. 3, cap. II, § 6, 19, 20 și 21 cărțile, C. Caragea, art. 2 și 4 din legea de la 1840 pentru mărginirea dreptului de protimisis. —Parag. 9, cap. I, partea VI, C. Caragea, și art. 1911 C. civil)

1. Codul civil fiind publicat în fragmente și articolele privitoare la prescripții fiind publicate în suplimentul «Monitorului Oficial» No. 13 din

19 Ianuarie 1865, prin urmare prescripțiile începute înainte de această dată se vor regula după legile vechi.

2. Legiuirea Caragea — deși nu cuprinde un text expres—cere pentru prescripția de 10 sau 20 ani: un just titlu, bună credință, posesiune utilă și termen de 10 sau 20 ani după cumpărările prigonitoare erau sau nu în Țara Românească.

3. Vânzarea efectuată sub legiuirea Caragea trebuie dovedită după acea legiuire. Legea cea nouă se aplică numai în privința modului de administrare al probelor. Constituția acestora, forma înscrisurilor, valoarea unui înscris făcut atunci și nerecunoscut azi de una din părți, trebuie apreciată după vechea lege.

4. Dispoziția din legea Caragea, după care vânzarea nemișcătoarelor și a țigănilor trebuia făcută numai în scris, nu era cerută adsolemnitatem.

5. Adeverirea de către judecătoria a zapisului de vânzare unor lucruri nemișcătoare sau unor țigani, adeverire prevăzută de legea din 15 Martie 1840: «Pentru mărginirea celor în drept de protimisis la vânzări» era cerută numai aprobationem.

Chiar sub acea lege, vânzarea putea fi dovedită—mai ales între părți—și prin alte mijloace de probă.

6. Simplul cuvânt de «zestre» pus într'un act de vânzare făcut, sub legea Caragea și după Reg. Organic, între niște țărani nu dovedește că averea în cestiune era zestre și deci inalienabilă iar nu exoprică.

7. În baza principiului general din art. 1911 C. civ., termenul prescripției începute sub legea Caragea—cu toate că nu e un drept câștigat—se regulează după acea legiuire.

8. Suspendarea în timpul Codului civil a unei prescripții începute dar neterminate sub legea Caragea, trebuie reglementată după Codul civil.

Tribunalul.

Având în vedere că părțile au recunoscut la 19 August 1905, înaintea judeului de ocol, că reclamantii sunt fii și moștenitorii def. Maria Ilie Rozescu;

Având în vedere că apelanta Maria Stan Stoica încetând din viață, după cum se constată prin extractul cu data 21 Maiu 1906, a fost introdus în proces, după cerere, moștenitorul ei Marin Stan Stoica;

Având în vedere că intimații susțin că, pământul în litigiu l'au cumpărat de la Ilie Rozescu și soția sa Maria Rozescu, autorii apelanților; că pentru a dovedi aceasta, prezintă și 2 acte cu data de 1864 Decembrie 14, semnate de Ilie Rozescu, Maria Rozescu și alți 5 martori, dintre cari 3 răzași, făcute cum spune textul lor de însuși Ilie Rozescu cu mâna lui, și legalizate de primăria comunei Negraș, în ziua de 15 Decembrie 1864, aplicând sigiliul comunei, dând unuia numărul 2, altuia No. 3 și semnându-le și scriitorul;

Având în vedere că pământul din acele 2 acte, are 2 vecinătăți identice cu cel din acțiune, adică: apa

Drâmbovnicului și Glavaciogul-Mare, iar alți vecini nu se mai arată; că deși la terenul revendicat se mai arată și Alexe Bădulescu și Badea Marin, însă întru cât din actele menționate rezultă că mai sunt vecini dar nu sunt arătați, întru cât apelanții — reclamanții n'au făcut nici o obiecțiune asupra acestui punct nici aici, nici înaintea d-lui jude de ocol, care a mers la fața locului, unde i-a stabilit identitatea și unde părății — intimații de azi — i-au declarat față cu reclamanții că acesta e terenul cumpărat de la Ilie și Maria Rozescu, urmează că terenul în litigiu este terenul coprins în actele arătate;

Având în vedere că din declarațiile martorilor audiați la cercetarea locală făcută de judele de ocol, rezultă că terenul în litigiu s'a stăpânit de intimați, de când s'a făcut vânzarea și până acum, fără nici o întrerupere;

Având în vedere că apelantul Dumitru Ilie Rozescu, s'a născut la 17 Mai 1868, iar mama sa Maria, a murit la 4 Martie 1871, și că nu se dovedește că ea ar mai fi avut un copil mai mic ca Dumitru;

Având în vedere că intimații invoacă prescripția de zece ani;

Considerând că după art 1911 Cod civil, prescripțiile începute la epoca publicării acestui codice, se vor regula după legile cele vechi;

Considerând că codul civil deși a fost promulgat la 4 Decembrie 1864 și pus în lucrare la 1 Decembrie 1865, n'a fost însă publicat odată în întregime, ci în fragmente în diferite zile, dintre care publicarea art. 1895 și următorii, unde se vorbește de prescripția de 10 ani, a avut loc în «Monitorul Oficial» suplimentul No. 13 din 19 Ianuarie 1865, se vor regula după legile vechi; că întru cât actul care se pretinde a servi de just titlu și de începerea prescripției, are data de 14 Decembrie 1864, urmează că prescripția invocată, trebuie să fie regulată după legiuirea Caragea;

Considerând că prescripția de 10 ani era admisă și de legiuirea Caragea, în partea VI cap. I pentru prigoniri, paragraful 7 alin III, după care prigonirea cea pentru cu bună credință stăpânire, de va fi pentru lucruri nemiscătoare, se poate porni până la zece ani de la începutul stăpânirii de vor fi părțile prigonitoare în țara Românească; că deși din acest text ar rezulta că pentru prescripția de 10 ani se cerea numai stăpânirea cu bună credință, fără a se mai cere în mod clar un just titlu, totuși trebuie admis că se cerea și un just titlu, pentru că acea legiuire este adunată în mare parte din «împărăteștile pravile», și pentru interpretarea ei trebuie a ne referi la Dreptul Roman, unde se cerea un just titlu; că cererea de just titlu rezultă de altfel și din legea din 1847, pentru mărginirea prescripției în presurării pământurilor, și pentru adevăratul înțeles al stăpânirii cu bună sau rea credință în asemenea impresurări, care lege introducând prescripția impresurărilor în categoria obștească, a prescripției hotărâtă prin pravila țării și explicând ce e stăpânirea cu bună sau rea credință la impresurări, arată de sigur cum trebuiesc înțelese stăpânirile și în celelalte cazuri ale pravilii înțeles care, dacă nu poate fi impus pentru epoca anterioară, trebuie ținut în seamă pentru epoca posterioară, de când e speța de față; că având în vedere art. 3 al acelei legi din 1847, urmează că stăpânirea se socotește cu bună credință și supusă la termenul prescripției de 10 ani, când proprietatea se va stăpâni de a treia persoană la care va fi trecut prin moștenire, cumpărătoare, dar, zestre sau verice alt titlu; că deci, pe lângă buna credință, se mai cerea și un just titlu;

Considerând că sensul în care trebuie luat just titlu ne este arătat și de acea lege și de dreptul roman, adică nu instrumentum probationis, care putea fi și pierdut dacă existase, fără a desființa justul titlu, ci actul, operația juridică din care să se vadă la precedentul posesor intențiunea de a înstreina, de a se lepăda de ca-

litatea de proprietar indiferent de mijlocul de probă al acelei operațiuni juridice;

Având în vedere că în speță se pretinde că prescripția a avut ca just titlu, vânzarea făcută de Ilie Rozescu și Maria, soția sa;

Considerând că vânzarea având loc sub legiuirea Caragea, ea urmează a fi probată după legea din timpul când s'a petrecut, observându-se tot această lege și în privința regulilor constituției probei și aplicând legea cea nouă numai în privința modului de administrare al probei;

Având în vedere că după paragraful 6 cap. II partea III din codul Caragea, vânzarea de lucruri nemiscătoare, trebuia să se facă numai în scris; că totuși acest mijloc de probă era numai ad probationem, iar nu ad solemnitate, fiindcă vânzarea nu era un contract solemn;

Că după paragraful 6 din cap. II, Cărțile, partea VI din codul Caragea, se cerea pentru valabilitatea înscririlor făcute cu ocazia tocmelilor, ca acele înscriruri să fie iscălite de către cei ce se tocmeșc și să fie adevărate cel puțin de 2 martori, cari cu ochii lor au văzut sau cu urechile lor au auzit, ori de către judecător; iar după paragraful 8 acelaș capitol, cărțile celor fără știință de carte să fie pecetluite negreșit cu pecetea lor și adevărate de scriitor și de alți 2 martori sau judecători;

Considerând că deși prin art. 2 și 4 din legiuirea din 15 Martie 1840 «pentru mărginirea dreptului de protimis la vânzări» se stabilește că orice zapis de vânzare de lucruri nemiscătoare și țigani, se va adevăra de către judecătoria locală, totuși această dispoziție nu poate fi luată ca o formă solemnă, fără îndeplinirea căreia, vânzarea n'ar mai putea exista, căci aceasta ar însemna că prin acea legiuire, vânzarea a fost făcută un contract solemn, ceea ce nu i de admis; că adevărea judecătoriei fiind cerută numai ad probationem, nu se poate pretinde că s'a restrâns toate mijloacele de dovedirea vânzării numai la acea adevărire, fiindcă legea nu o spune și fiindcă ar reveni să considerăm ad solemnitate;

Că deci trebuie să admitem că chiar sub acea lege, era permis a se dovedi vânzarea, și prin alte mijloace, și deci și prin acelea prevăzute în codul Caragea;

Considerând că actele prezentate de părți, fiind semnate propriu de I. Rozescu și adevărate nu numai de 2 ci de 5 martori, dintre cari 3 chiar răzași, — îndeplinesc condițiile cerute de codul Caragea; că și în ce privește pe Maria I. Rozescu au valoare fiindcă sunt adevărate de martori și de scriitor, iar lipsa pecetei nu-i scade valoarea, căci de foarte multe ori se iscălea fără pecete, mai ales de oamenii dela țară cari n'aveau pecete, și în special de femei; că aceste acte merită mai multă încredere, întrucât sunt legalizate de primăria comunei Negrași, având pe ele sigiliul comunei, semnătura Primarului, a scriitorului și data legalizării; că deși această legalizare nu era cerută, dar existența ei dă mai multă crezare actelor de vânzare, care ar putea fi socotite azi ca un fel de acte sub semnătură privată având dată certă, aceasta cel puțin pentru I. Rozescu; — că prin urmare aceste acte pot să dovedească existența vânzării;

Având în vedere însă că apelanții nu recunosc semnătura autorului lor, că numai trăește, nici un martor din cei subscriși în ele, spre a fi întrebați, iar dintre părțile contractante numai trăește decât unul, spre a i se da jurământ conform paragrafului 19 și 20 Cap. II Cărțile, partea IV legea Caragea; că în asemenea condițiuni, conform paragrafului 21 din acelaș loc al acestei legi, în afară de jurământ, dovada poate eși de aiurea, adică se pot asculta și alți martori, se poate admite prezumptions;

Considerând că numai era nevoie a se deferi jurământ lui Stan Bădărlan și a se asculta martorii la Tribunal, întrucât chiar martorii apelanților reclamanți, ascultați

la judele de ocol, și în special Pr. I. Brânzescu și V. Raicu, cei mai bătrâni, spun că terenul în litigiu a fost vândut pârâșilor de Maria I. Rozescu după căsătoria cu I. Rozescu; că existența vânzării se mai dovedește și prin aceea că și din susținerile apelanților și din arătarile martorilor rezultă evident că locul a fost luat în stăpânire de intimați chiar dela 1864, când s'a făcut vânzarea, încă depe când trăia Maria Rozescu, cum zice martorul Radu Buhar, precum și din faptul că pârâșii n'au fost turburați de nimeni în acea stăpânire până azi, deși Maria Rozescu a mai trăit 7 ani dupe vânzare;

Că față de acestea, actele prezentate, deși nerecunoscute de apelanți, trebuiesc ținute în seamă, fiindcă au eșit dovezi de aiurea;

Considerând că chiar dacă s'ar admite că sub imperiul legiului arătate din 1840, vânzarea trebuia dovedită prin zapise adevărate de judecătoria locală, aceste acte, nefiind numai niște înscrisuri semnate prin punere de deget, ci scrise și semnate de unul propriu și adevărate de primărie, trebuiesc, în cea mai aspră interpretare, socotite ca o începere de dovadă, care putea fi completată prin dovezi cu meșteșug, isvorâte din istețimea judecătorilor, sau cu alte dovezi fără meșteșug; că admiterea de martori s'ar fi impus, dar întrucât cei ascultați la judele de ocol, au lămurit chestiunea, nu s'au mai chemat alții;

Că așa fiind, din cele de mai sus rezultă că în adevăr I. Rozescu și Maria I. Rozescu, au vândut la 14 Decembrie 1864, terenul în litigiu, și că dovada acestei vânzări s'a făcut pe deplin;

Că existând vânzarea, există un just titlu care poate servi de bază prescripției invocate;

Considerând că întrucât nici legiuirea Caragea, nici legea din anul 1847, pentru mărginirea prescripției împresurării pământurilor etc., nu arată lămurit cum trebuie înțeleasă și când trebuie să existe bună credință pentru a duce la prescripție, urmează că trebuie să fie înțeleasă ca în dreptul roman, unde un posesor era de bună credință când credea că acela dela care ține lucrul, era proprietarul lui, sau putea să-l înstrăineze și unde buna credință, presupusă totdeauna, trebuia să existe când e vorba de vânzare, spre deosebire de principiul general, și în momentul tradițiunii lucrului, la initium possessionis și în momentul vânzării, iar reaua credință trebuia dovedită de partea adversă;

Având în vedere că apelanții n'au dovedit că cumpărătorii N. Bodârlău și Stan Bodârlău, au fost de rea credință în momentul vânzării sau în momentul tradițiunii terenului, când au început stăpânirea; Că arătarea în actele de vânzare, că pământul vândut este cumpărătoare și zestre, nu poate fi o probă de reaua lor credință pentru că e posibil să fi crezut că averea ce vindea Maria I. Rozescu, nu era dotală și deci inalienabilă, ci parafernala, așa zisă exoprică, credința ce se vede că corespundea realității, întrucât apelanții nu dovedesc cu nimic că ar fi avere dotală; Că dacă acelei averi i s'a zis în act zestre iar nu exoprică, aceasta nu poate face dovada că știau că 'i avere dotală, întrucât în vorbirea obișnuită, mai ales a oamenilor dela țară, și din acele vremuri nu se va fi făcut deosebirea între exoprică și zestre, așa că nu cu un astfel de argument se poate dovedi dotalitatea averii vândute și reaua credință a cumpărătorilor; Că deci aceștia au avut buna credință cerută de lege;

Considerând că și sub imperiul legiului Caragea, deși nu se prevede expres, posesiunea care ducea la prescripție, trebuia să îndeplinească condițiile din dreptul roman, adică să fie neturburată (nec vi) publică (nec clam) și sub nume de proprietar (nec precaris) condițiuni din care rezultă și continuitatea și neîntreruperea, să fie astfel o posesiune utilă;

Văzând că apelanții nu dovedesc că posesia intimaților a fost vițiată, iar că din depunerile martorilor audiați de judele de ocol, reese că acea posesie a îndeplinit condițiunile arătate;

Considerând că deși art. 1911 cod civil, nu spune expres dacă și termenul prescripției începute sub legea Caragea, se regulează după aceea lege. Dar aceasta, deși nu e vorba de un drept câștigat, pare a rezulta din generalitatea principiului înscris în art. 1911; Că de altfel în speță, n'are multă importanță această chestiune, pentru că și legea nouă și cea veche prevăd termenul de 10 ani;

Având în vedere că după codul Caragea, termenul de prescripție al nemișcătoarelor era de 10 ani, de vor fi părțile prigonitoare în țara Românească, cum e în speță;

Având în vedere că intimații stăpânind locul dela 14 Decembrie 1864, până azi, urmează că ei au aproape 41 ani de stăpânire până la 7 Iunie 1905, data introducerii acțiunii reclamanților apelanți;

Având în vedere că după moartea femeii Maria Rozescu, în 1871 Martie 4, au rămas minori și dintre aceștia, cel mai mic, apelanțul Dumitru I. Rozescu, a avut 21 ani la 17 Mai 1889;

Considerând că din paragraful 9 cap. I partea VI din codul Caragea, ca și din principiul dreptului roman, rezultă că și sub legea Caragea prescripțiile sunt suspendate în favoarea minorilor și că suspendarea nu desființează prescripțiunea pentru timpul trecut; Că, deși art. 1911 cod civil, ne spune precis e mai de admis că suspendarea prescripției începute dar neterminată sub legiuirea Caragea, să fie regulată de codul civil, mai cu seama că în speță minoritatea a avut loc sub acest cod;

Că deci prescripția a fost suspendată dela 4 Martie 1871, până la 17 Mai 1889, când Dumitru I. Rozescu, a devenit major; Că unind timpul anterior suspendării și cu timpul posterior, până la intentarea acțiunii, rezultă că intimații au posedat timp de aproape 23 ani;

Că așa fiind, întrucât s'a dovedit că intimații, având un just titlu, și fiind de bună credință au stăpânit în condițiunile legii mai mult de 10 ani, părțile prigonitoare locuind în țara Românească, urmează că ei au dobândit prin prescripțiune nemișcătorul, care face obiectul procesului de azi, și că prigonirea nu se mai putea porni pentru că a trecut sorocul ei;

Că prin urmare, apelul cată a fi respins ca nefondat;

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant Andrei Rădulescu, Tribunalul, respinge, etc.

(ss) Eugenia Bănescu, Andrei Rădulescu

Grefier (s) G. Nicolescu

A apărut: Vol. I din marea, importanta și utila lucrare: REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE de la 1862—1906, întocmit de d-l Ioan C. Barozzi, avocat, conținând 55 coale tipar, format mare, din care 13 coale numai tabla de materii, foarte sistematic aranjată. Se află de vânzare la *Curierul Judiciar*, București, Calea Rahovei 5, cu prețul de 15 lei broșat; legat în pânză lei 17; în piele la cotor lei 18; iar în piele flexibilă lei 18.50.

Comanda se primește la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți la cerere contra valoare, mandat sau ramburs.

CODUL GENERAL al JUDECĂTORULUI de OCOL, de Em. Dan, avocat, membru în comitetul de redacție al *Curierului Judiciar*, este terminat. Se așteaptă numai promulgarea legii de organizarea comunelor rurale și casa rurală, legi cari fac parte din legile speciale atașate codului.

Codul general al Jud. de ocol care va forma un singur volum cuprinde:

1. Noua lege a judecătorilor de ocole comentată și adnotată cu doctrina și jurisprudența până la zi, cu toate textele din codul și procedură penală adnotate, cari constituiesc competența penală a judecătorului de ocol.

2. Legile speciale (în număr de 31) a cărora aplicare este dată în competența judecătorilor de ocol.

Un volum costă 8 lei. Pentru abonați, cari vor trimite costul anticipat, 7 lei.

Abonamentele se fac printr-o carte poștală adresată la *Curierul Judiciar*, care servește la cerere orice cărți de drept române sau străine.